

Stichting Behoud Cultureel Erfgoed van de Oud-Katholieke Kerk

Geacht bestuur,

De oud-katholieke parochie van Ste Gertrudis te Utrecht bezit een uitzonderlijke collectie boeken. Het betreft één van de weinige integraal bewaarde bibliotheken uit de postreformatorische tijd, die pastoors ten tijde van de Republiek bij hun schuilkerken aanlegden. De meeste van deze boekerijen zijn in de loop van de eeuwen verloren gegaan door verkoop of zijn opgenomen in grotere collecties, zodat hun originele samenstelling niet meer is te achterhalen. Aan de hand van deze vanaf het begin van de zeventiende eeuw opgebouwde en bewaarde pastoorsbibliotheek kan men vaststellen aan welke devotionele, pastorale en theologische boeken de seculiere geestelijkheid, die men eind zeventiende eeuw van jansenistische sympathieën beschuldigde, de voorkeur gaf. Algemeen wordt aangenomen dat de seculiere geestelijkheid zich in deze voorkeur onderscheidde van de reguliere geestelijken. Zo is althans gebleken uit de door M.van Buytenenen in 1941 uitgegeven catalogus van de bibliotheek van de jezuïetenstatie te Leeuwarden. Dit verschil in godsdienstigheid en in mentaliteit is van belang voor het verstaan van het later uiteengaan van de katholieken in de Noordelijke Nederlanden, waarbij de Rooms Katholieke Kerk van de Oud Bisschoppelijke Clerezy onafhankelijk van Rome kwam te staan. Het integraal bewaren van deze bibliotheek en haar ontsluiting is dan ook, afgezien van het maatschappelijk belang van het behoud van deze boeken als religieus erfgoed, van grote kerkhistorische waarde.

De Universiteitsbibliotheek Utrecht heeft grote belangstelling om de boekencollectie van de Ste Gertrudisparochie als een herkenbaar geheel in haar collectie op te nemen. De UB bezit reeds een aanzienlijke oud-katholieke boekencollectie, onder meer afkomstig uit de bibliotheek van het Oud-Katholiek Seminarie te Amersfoort. Deze opname van deze collectie werd in 2004 afgerond, en behoeft destijds een financiering van 490.000 gulden, welk bedrag door verschillende subsidiegevers werd bijeengebracht. Helaas is het voor de UB niet mogelijk om de catalogisering van de boeken uit de Ste Gertrudisparochie onder te brengen in haar reguliere werkzaamheden. Toch zouden zowel het behoud van Nederlands cultureel erfgoed als het kerkhistorisch en theologisch onderzoek er bijzonder mee zijn gebaat wanneer deze collectie goed wordt ontsloten en zorgvuldig wordt beheerd. De UB ziet wel mogelijkheden zelf een bescheiden bijdrage te leveren en de jaarlijkse kosten voor de opslag en beheer verder voor haar rekening nemen.

Het ligt in de bedoeling dat de collectie toegankelijk wordt gemaakt via de computercatalogus van de UBU en via de nationale computer catalogus (NCC/Picarta). De boeken gedrukt in Nederland of in de Nederlandse taal zullen eveneens worden opgenomen in de Short Title Catalogue of the Netherlands (STCN). De collectie zal worden opgeslagen in de depots van de UB in beveiligde ruimtes die zijn voorzien van een klimaatinstallatie. Het is onverantwoord de collectie nog langer in de Ste Gertrudiskerk te laten staan. De bewaarcondities aldaar zijn verre van optimaal. Een deel van de bibliotheek is inmiddels aangetast door schimmel. Dit deel van de collectie zal dan ook eerst van schimmel moeten worden ontdaan voordat het naar de UB kan worden overgebracht. Vervolgens kan een begin worden gemaakt met de catalogisering van de circa 10.000 titels. Er kunnen gemiddeld vier boeken per uur per persoon worden beschreven, althans daar waar het gaat om boeken gedrukt voor het jaar 1800. Dit betekent dat een catalogiseerder per jaar ongeveer 6400 boeken kan beschrijven.

Op grond van deze gegevens is onderstaande begroting opgesteld. Zoals u kunt zien zal het onmogelijk zijn om dit belangrijke religieuze cultuurgoed voor de verdere toekomst te bewaren zonder subsidie van fondsen. Het is ook daarom dat onze stichting zich tot uw bestuur wendt met het verzoek te bezien of dit project voor subsidiëring van uw kant in aanmerking zou kunnen komen. Wij hopen dat de doelstelling van uw fonds voldoende ruimte laat om een bijdrage aan dit project toe te kennen. Een subsidie van uw fonds zou kunnen voorzien in de leemte die de begroting thans nog vertoont en kan daarmee dit project doen slagen.